

ZAĻĀKAI UZŅĒMĒJDARBĪBAI EIROPĀ

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
“Erasmus+”

Šis projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi tās autora viedokli, un Komisija neuzņemas atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkāda veida turpmāku izmantošanu

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

ZINĀŠANAS

- Saprast, ka ekonomikai var būt pozitīva vai negatīva ietekme uz apkārtnējo vidi.
- Zināt un paskaidrot atšķirību starp ilgtspējību, kā darīt “mazāk ļaunu” un “dabas atjaunošanu”.
- Izprast dabas principus, kuri paskaidro, kā notiek procesi dabā.

PRASMES

- Lietot sistēmisko domāšanu, lai izprastu, kā lietas darbojas un ietekmē apkārtnējo vidi.

KOMPETENCES

- Paust savu viedokli un uzskatus un uzklaust citu domas un viedokļus.
- Reflektēt un izvērtēt savu un citu darbu.

VĒRTĪBAS

- Sociālais taisnīgums
- Plašs redzesloks
- Radošums

Nepieciešamais laiks:
4 mācību stundas

SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

- Skolēni zina, kādu nākotni viņi vēlas. Skolēni prot definēt savas vērtības, grupas un klases kopīgās vērtības.
- Skolēni prot pielietot dzīves cikla analīzi, lai noteiktu enerģijas un resursu patēriņu un atkritumu ražošanu produkta dzīves ciklā.
- Skolēni izprot, ka ekonomikai var būt pozitīva vai negatīva ietekme uz vidi.
- Skolēni zina dabas pamatprincipus.
- Skolēni zina, kā var ražot, nenodarot kaitējumu videi un pat uzlabojot to.
- Skolēni prot atpazīt lineāras un aprites ekonomikas pazīmes.

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

MĒRĶIS

Izvērtēt savus personīgos nākotnes mērķus un vērtības un izprast, kā tos var mainīt. Izprast “zaļās” ekonomikas un dabas principus.

IEVADAKTIVITĀTE

Informācija par projektu, darbu mapes iekārtošana, skolēnu pašvērtējuma tabulas aizpildīšana, personīgo mērķu izvirzīšana (1. pielikums, darba lapa *Kas varētu mainīties?*)

NĀKOTNE - KĀDU TO IEDOMĀJAMIES?

Skolotājs piedāvā attēlus, kas attēlo dažādas ainavas – gan skaistas, neskartas dabas, gan pilsētas, laukus, skaistas un ne tik skaistas būves, vides problēmas, cilvēkus, katastrofas, tuksnešus, nabadzību utt. Skolēniem jāizvēlas katram 1 attēls, kas vislabāk parāda viņu vīziju par nākotni. Vai tā ir skaista, plaukstoša, vai varbūt biedējoša un piesārņojuma pilna? Skolēni mazās grupās pārrunā savas izvēles un sagrupē attēlus 2 daļās – tāda nākotne, kādu viņi gribētu, un tā, no kuras viņi gribētu izvairīties. Izveido plakātu, kas ilustrē viņu vēlamo nākotni. Atstāj šo plakātu klasē, kamēr darbojas pie projekta.

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

KAS TEV SVARĪGS?

“Tuvāk sirdij” (I) – skolēni saņem vērtību kartītes (2. pielikums) Skolēni individuāli izvēlas 5 vērtības, kas viņiem šobrīd ir svarīgas. Uz lapas uzzīmē cilvēciņu ar sirdi. Skolēni uzraksta izvēlētās vērtības uz līmlapiņām un sagrupē ap cilvēciņu - jo tās viņiem svarīgākas, jo tuvāk sirdij.

Darbs pāros/ mazajās grupās. Skolēni apskata savus izveidotos cilvēciņus un meklē kopīgas vērtības. Vienojas par 3 vērtībām, kas viņiem kā grupai ir svarīgas.

Kopīga diskusija - izveido uz lielas lapas kopīgo klases vērtību sarakstu (katra grupa pievieno savas atlasītās 3 vērtības). Vērtību analīze (kuras no vērtībām mums palīdzēs sasniegt *mūsu vēlamo nākotni*? Kuras traucēs vai nesekmēs? Sagrupē atsevišķi tās, kas palīdzēs, turpmāk pievēršot uzmanību šo vērtību attīstīšanai. Izveidoto sarakstu saglabā savā darba mapē, lai pie tā varētu atgriezties vēlāk.

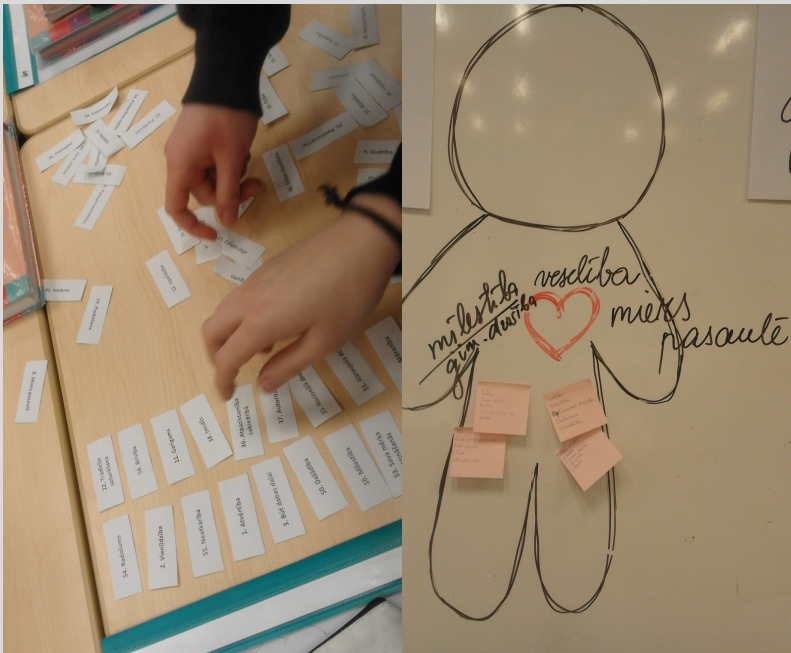

Foto no Ropažu vidusskolas arhīva

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

BURGERA STĀSTS

Mūsu vērtības ietekmē mūsu paradumus. Mūsu ikdienas paradumi šķietami ir sīkas un mums vien svarīgas lietas, bet īstenībā tiem ir ļoti liela ietekme.

Apskatīsim piemēram tādu svarīgu ikdienas sastāvdaļu kā ēdiens, kādu ietekmi uz vidi tas atstāj? Izpētīsim vienu no populārākajiem ātrajiem ēdieniem – burgeru, kāda ir tā ietekme uz vidi.

Kad ēdam burgeru, vai mēs padomājam, no kurienes nāk visas ēdiena sastāvdaļas? Tās varētu būt nākušas no vienas pasaules malas, ceļojušas tūkstošiem km ar lidmašīnu, vilcienu vai smago mašīnu, lai nonāktu uz mūsu šķīvja.

Prezentācija + diskusija. Skolotājs parāda prezentācijas 1. daļu (3. pielikums), ko pēc tam apspriež ar skolēniem, vai arī slīdi tiek izmantoti kā attēli, kurus izdala grupām, tās tos apspriež un komentē.

Diskusijā kopīgi noskaidrojam, kas ir burgera sastāvdaļas (maize, gaļa, siers, zaļumi, kečups, majonēze utt.)

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

BURGERA "DZĪVES CIKLS"

Skolēni, izmantojot informāciju (4. pielikums) par burgera ražošanu, grupās izpēta katra vienu no cikla posmiem:

- Kādas darbības šeit tiek veiktas?
- Kādu ietekmi uz vidi tās atstāj?
- Cik tālu ceļu mēro?

Skolēni veido plakātus vai prezentācijas par katru izpētīto posmu, prezentē tos pārējiem skolēniem. Izkārtoti plakātus vienotā shēmā, parādot saistību starp tiem, izveidojot burgera dzīves ciklu.

APKOPOJUMS - DISKUSIJA

Kāda ir mūsu pārtikas ražošana? (3. pielikums 2.daļa) Kā mūsu pārtika ietekmē apkārtējo vidi? Kādas ir sekas/ vides problēmas?

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

KO MĒS VARAM MAINĪT, DARĪT CITĀDI?

Daba pastāv miljoniem gadu un pa šo laiku atradusi risinājumu visam.

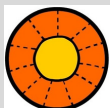
https://ej.uz/earth_iedvesmai (3 min.)

Kāda būtu cilvēku pasaule, ja to veidotu pēc dabas parauga? (3. pielikums, nobeigums)

DABAS PRINCIPI

• Atkritumi ir izejvielas

• Daba izmanto Saules enerģiju

• Daba sniedz daudzveidīgus ieguvumus

• Daudzveidība stiprina

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

GADĪJUMA IZPĒTE

Piemērs, kā iespējams savādāk ražot pārtiku, ievērojot principu – *daudzveidīgi labumi*.

Polyface farm (<http://ejuz.lv/polyface>). Uzņēmējdarbības piemērs, kas ilustrē, kā var ražot arī savādāk – piemēra izpēte un diskusija par to, kā var ražot pārtiku, neradot atkritumus un radot daudzveidīgus labumus. Skolēni grupās iepazīstas ar piemēru.

Vienojas ar skolēniem, ka turpmāk izpētīs tuvāk principu *Daba sniedz daudzveidīgus ieguvumus*, lai saprastu, kā var mācīties saimniekot no dabas.

Foto no www.made2bmadeagain.org

I. KAS VARĒTU MAINĪTIES? PĀRTIKA

NODARBĪBAS NOSLĒGUMS

Visa grupa kopīgi aizpilda *sasniegumu kāpnes* (uz lielās lapas, katrs uzlīmē uzlīmīti, kur šobrīd atrodas) un novērtē kopīgos klases sasniegumus, katrs aizpilda individuāli izvērtējuma (1.pielikums) 2.daļu (Es atradu, atklāju, iemācījos; Vislabāk man patika; Grūtības sagādāja)

IZVĒRTĒJUMS

Skolēniem, lai sekotu personīgajai attīstībai:

- Pašvērtējuma tabula personīgo kompetenču novērtējums – skolēni izmantojot Likerta skalu, novērtē katru no dotajiem apgalvojumiem no 1-5, kur 1 – pilnībā nepiekrītu, 2 – nepiekrītu, 3 – neitrāli, 4 – piekrītu un 5 - pilnībā piekrītu.
- Skolēnu darba mapes izvērtējuma lapas personīgo mērķu izvērzišana, ko grib iemācīties, sasniegt, attīstīt. Katrs skolēns savus darbus liek savā darba “mapē”.
- Sasniegumu kāpnes - visa grupa novērtē, kādas ir šī brīža sajūtas par projekta tēmu

Skolotājs, vadot nodarbības, vērtē katru audzēkni visa projekta garumā (1.a pielikums)